Vlaams Parlement

**631** (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 2 februari 2021 (2020-2021)

# Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Bart Tommelein en Cathy Coudyser

## over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij

verzendcode: LAN

*Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:*

*Voorzitter:* Bart Dochy.

*Vaste leden:*
Arnout Coel, Cathy Coudyser, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele;
Leo Pieters, Stefaan Sintobin, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Bart Dochy, Joke Schauvliege;
Emmily Talpe, Bart Van Hulle;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Ludwig Vandenhove.

*Plaatsvervangers:*
Allessia Claes, Maaike De Vreese, Bert Maertens, Nadia Sminate, Tine van der Vloet;
Roosmarijn Beckers, Els Sterckx, Suzy Wouters;
Lode Ceyssens, Tinne Rombouts;
Tom Ongena, Bart Tommelein;
Gustaaf Pelckmans, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

INHOUD

1. Toelichting van minister Hilde Crevits over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij ..... 4
2. Bijkomende vragen van de commissieleden ..... 4
2.1. Bart Tommelein ..... 4
2.2. Cathy Coudyser ..... 5
2.3. Bart Van Hulle ..... 6
2.4. Bart Dochy ..... 6
3. Antwoorden van minister Hilde Crevits op de bijkomende vragen ..... 6
Gebruikte afkortingen ..... 9
Bijlagen:
– Bijlage 1: Vooraf ingediende vragen door de Vlaamse volksvertegenwoordigers ..... 11
– Bijlage 2: Antwoorden van minister Hilde Crevits ..... 23
– Bijlage 3 (elektronisch): Presentatie van minister Hilde Crevits: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid organiseerde op 20 januari 2021 een gedachtewisseling met Hilde Crevits, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij.

De week voorafgaand aan de gedachtewisseling werd aan alle fracties de gelegenheid geboden om hun vragen over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij vooraf aan de minister voor te leggen.

De toelichting van minister Hilde Crevits over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij, bevat meteen ook de antwoorden van de minister op de voorgelegde vragen. Aansluitend formuleren de commissieleden aanvullende vragen die door de minister eveneens worden beantwoord.

*(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)*

De presentatie van minister Hilde Crevits is raadpleegbaar op de dossierpagina op www.vlaamsparlement.be.

## 1. Toelichting van minister Hilde Crevits over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij

*Hilde Crevits*, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, licht de impact toe van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij. Deze toelichting geeft meteen ook een antwoord op de vragen van de commissieleden die vooraf aan de minister werden voorgelegd.

De vooraf ingediende vragen van de commissieleden zijn opgenomen als bijlage 1. De antwoorden van de minister en de overeenstemmende powerpointpresentatie zijn opgenomen als bijlage 2 en 3.

## 2. Bijkomende vragen van de commissieleden

### 2.1. Bart Tommelein

*Bart Tommelein* dankt de minister voor het uitgebreide antwoord op de voorgelegde vragen. Hij vindt het positief dat er een brexitakkoord kon worden afgesloten. Een no-deal zou een ramp geweest zijn voor de hele economie. En voor de Belgische vissers zou het een onmiddellijke stopzetting van de vangstmogelijkheden in Britse wateren hebben betekend. Er is gelukkig een akkoord afgesloten, maar zoals gevreesd werd, zijn de vissers toch wat het kind van de rekening geworden. Er komt een overgangsperiode van 5,5 jaar waarbij geleidelijk steeds minder vis in Britse wateren mag worden gevangen. En daarna is het afwachten welk nieuw akkoord er voor de visserij kan worden afgesloten.

Dat betekent dat de onzekerheid voor de visserijsector blijft bestaan, want hoe zal de 25 procent vermindering de komende 5,5 jaar worden verdeeld over de betrokken Europese lidstaten en wat brengt het nieuw af te sluiten akkoord na deze periode? Die onzekerheid is nefast voor een economische branche, want het maakt het voor de vissers bijzonder moeilijk om verder te blijven innoveren en investeren in bijvoorbeeld aangepaste vangsttechnieken. En als de Vlaamse visserijsector op zoek moet gaan naar totaal nieuwe visgronden met andere soorten vis, heeft dat enorme repercussies op de investeringen voor aangepaste vangtechnieken die zullen moeten gebeuren.

Om de onzekerheid te verminderen moet de Vlaamse overheid zo snel mogelijk voldoende duidelijkheid en perspectief bieden via een toekomstgericht flankerend beleid om de visserijsector te versterken. Er bestaan goede overlegstructuren en

er is al heel wat studiewerk verricht rond verduurzaming, selectiever vissen, aquacultuur en dergelijke. Dat is een goede basis, maar er moet ook gewerkt worden aan synergiën met toerisme, educatie en andere economische sectoren. De aquacultuur mag hierbij niet worden vergeten want het potentieel in deze sector is zeer groot. Een voorbeeld van goede samenwerking is Omegabaars in Deinze, dat rechtstreeks samenwerkt met het naburige tomatenbedrijf.

Binnen Europa zal het zaak zijn om op korte termijn de verminderde vangstmogelijkheden in Britse wateren op een billijke en evenwichtige manier over de betrokken Europese lidstaten te spreiden. Daarbij moet rekening worden gehouden met de alternatieven op korte termijn. En voor de eigen vloot zijn die alternatieven vrij beperkt.

Voor de visserijsector is het perspectief op ondersteuning cruciaal. Dan gaat het zowel over de middelen die afkomstig zijn van het Brexit Adjustment Fund, als over bijkomende Vlaamse middelen, bijvoorbeeld in het kader van de relance. De visserijsector rekent ook op technische en wetenschappelijke ondersteuning in de zoektocht naar nieuwe visgronden, nieuwe vangsttechnieken, opleiding, omscholing en dergelijke.

De overgangsperiode moet dus een periode zijn waarop de Vlaamse visserij in een spoedtempo voorbereid wordt op een duurzame toekomst waarbij het zijn troeven zo voordelig mogelijk kan uitspelen. De visserij is een kleine maar veerkrachtige sector die om evidente redenen geografisch sterk geconcentreerd zit. Precies daarom wordt de sector ook vanuit de betrokken lokale besturen sterk ondersteund. De sector kan steunen op een volledige keten: vissers, veilingen, visverwerkende industrie, marktkramers, restauranthouders en visverkooppunten die de kwaliteitsproducten tot bij de consument brengen. Dat zorgt voor een verzekerde afzet van vis- en schaaldieren, met grotere aandacht voor lokale producten. En er zijn ook nieuwe potentiële partners die klaarstaan: de toeristische sector, de land- en tuinbouw, de voedingsindustrie, de retailsector en zelfs de textielindustrie via de algenkweek.

Bij de zeeboerderij als nieuwe speler kunnen kanttekeningen gemaakt worden, maar dit project moet met een open blik worden bekeken. Tegelijkertijd mag verwacht worden dat het project zelf rekening zal houden met gevoeligheden binnen de sector en de lokale gemeenschap. De Vlaamse visserij is een veerkrachtige sector en de juiste beleidskeuzes moeten de vissers perspectief geven op een beloftevolle toekomst.

2.2. Cathy Coudyser

*Cathy Coudyser* vindt het brexitakkoord een eerbaar compromis, maar het was te verwachten dat de Britten de toegang tot hun visserijgronden zo goed mogelijk zouden afschermen. Tot op heden beschikken de Vlaamse vissersvaartuigen nog niet over de nodige vergunningen om binnen het nieuwe akkoord in de Britse twaalfmijlszone te vissen. Cathy Coudyser rekent op de minister om er bij de Britse autoriteiten op aan te dringen om deze vergunningen snel af te leveren.

De administratieve rompslomp zorgt voor grote vertragingen in het goederenvervoer tussen Groot-Brittannië en Europa. Vissers wijken daarom uit naar havens in Denemarken om hun vis aan te landen. Dit heeft een negatieve invloed op de bevelering van de Vlaamse visveilingen, maar hopelijk is dit geen blijvend probleem.

Heeft de minister al een zicht op de exacte omvang van de schade voor de Vlaamse visserijsector als gevolg van het afbouwscenario in brexitdeal? Klopt het cijfer van 170 miljoen euro en hoe komt de minister tot deze raming? En hoe verhoudt de negatieve impact voor onze vloot zich tegenover die van andere Europese lidsta-

ten? Er zijn negen EU lidstaten die visserijbelangen hebben in Britse wateren. Zij hebben zich voor de brexitonderhandelingen verenigd in de European Fisheries Alliance (EUFA) en namen gezamenlijke standpunten in. Maar wat verwacht de minister van de interne onderhandelingen nu de verminderde visrechten in de Britse wateren onderling moeten verdeeld worden?

Uit het Europese Brexit Adjustment Reserve werd ongeveer 300 miljoen euro aan België toegewezen. 200 miljoen euro daarvan is bestemd voor Vlaanderen, waarvan 60 miljoen euro voor de Vlaamse visserij. Kan de minister verduidelijken op welke wijze zij welke onderdelen van de sector zal ondersteunen? En hoe kunnen deze ondersteuningsmechanismen zorgen voor een verdere verduurzaming en transformatie van de sector, conform de voorwaarden die ook gesteld worden in het Gemeenschappelijk Visserijbeleid?

2.3. Bart Van Hulle

*Bart Van Hulle* maakt zich zorgen over de juridische bescherming van de Vlaamse exporteurs. De minister stelde dat er een partnerschapsraad komt waarin Europa en de Britten vertegenwoordigd zijn en dat deze raad zal toezien op de correcte implementatie, toepassing en interpretatie van de afspraken. Maar de minister stelde ook dat deze afspraken op diverse terreinen nog moeten gemaakt worden. Het is dan ook de vraag of Vlaamse exporteurs nu reeds een beroep kunnen doen op de partnerschapsraad indien er zich problemen aandienen.

2.4. Bart Dochy

*Bart Dochy* dankt minister Hilde Crevits voor de inspanningen die werden geleverd om de belangen van de Vlaamse visserij te verdedigen. Dat was niet gemakkelijk, want er werd lang voor gevreesd dat de visserij als pasmunt bij de onderhandelingen zou gebruikt worden. Dat is duidelijk niet gebeurd en uiteindelijk werd in het brexitakkoord een eerbaar compromis gevonden.

De Britten zijn in principe niet meer verplicht om de Europese regels na te leven. Daardoor kunnen zij bijvoorbeeld voor dierenwelzijn of voedselveiligheid nieuwe standaarden invoeren. Is dat geen bedreiging voor het level playing field dat in principe moet worden aangehouden?

De gesprekken over niet-tarifaire belemmeringen moeten nog gevoerd worden. Is er een timing afgesproken om deze besprekingen af te ronden en op welk forum zullen ze worden gevoerd?

## 3. Antwoorden van minister Hilde Crevits op de bijkomende vragen

Minister *Hilde Crevits* dankt de commissieleden voor hun lovende woorden. Op haar beurt richt zij een dankwoord aan de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU. Zij hebben tijdens de langlopende brexitonderhandelingen een belangrijke bijdrage geleverd om de Vlaamse belangen in kaart te brengen en te verdedigen.

De minister deelt de bezorgdheid van de commissieleden over de toekomst van de Vlaamse visserij, omdat Europa jaarlijks met het Verenigd Koninkrijk zal moeten onderhandelen over de vangstmogelijkheden. Europees onderhandelaar Michel Barnier heeft wel aangegeven dat het brexitakkoord een aantal hefbomen voorziet om ook de volgende jaren tot aanvaardbare oplossingen te komen.

De graduele vermindering van de vangstquota zou in principe binnen Europa moeten verdeeld worden op basis van de historische verdeelsleutels, maar uiteraard moeten de concrete gesprekken hierover worden afgewacht. Het worden immers

zeer technische besprekingen, niet alleen over percentages, maar telkens ook over de talrijke vissoorten die onder elke regeling vallen, en rekening houdend met de intenties van Europa voor een verdere verduurzaming van de visserij.

De vissers zien de ontwikkeling van de aquacultuur niet zozeer als concurrentie. België is immers niet zelfvoorzienend en moet beroep doen op buitenlandse invoer om aan de vraag naar visproducten te voldoen. In het Belgische deel van de Noordzee is de ruimte beperkt en wordt gezocht naar een multifunctioneel ruimtegebruik, met plaats voor de vissers, aquacultuur en andere spelers uit de blauwe economie.

Het is duidelijk dat de middelen en de instrumenten uit de BAR moeten gebruikt worden om de hele visserij een omslag te laten maken naar een duurzame toekomst. De Vlaamse visserijsector is veerkrachtig en heeft absoluut een toekomst in Vlaanderen. De sector staat garant voor 2500 arbeidsplaatsen en het is belangrijk om met de hele sector tot een gedragen visie te komen. Daarbij moet worden ingezet op duurzame vangsttechnieken, aquacultuur en investeringen zowel aan boord als aan land. De minister heeft er bij Europa trouwens op aangedrongen om in het kader van de noodzakelijke herstructureringen de staatssteunregels te verruimen.

De visserijsector werkt enthousiast mee aan wetenschappelijke projecten en heeft recent nog geïnvesteerd in nieuwe vaartuigen om zo selectief mogelijk te vissen en duurzame methodes uit te proberen. Dat is een goede voorbereiding op de toekomst. Toch zijn de vrouwen in de visserijsector sterk ondervertegenwoordigd en op dat vlak is er nog verbetering mogelijk.

Er werd een aanvraag ingediend om voor achttien vaartuigen toelating te verkrijgen tot de Britse twaalfmijlszone. Tot op heden werd deze aanvraag nog niet ingewilligd, wat vermoedelijk te wijten is aan een administratieve achterstand aan Britse zijde. De minister blijft aandringen op een spoedige aflevering van de toelatingen.

Het klopt dat het brexitakkoord aan beide zijden nog wordt doorgelicht op alle details. Er moeten ook nog een aantal technische aspecten besproken worden, zoals de samenstelling van een technisch visserijcomité. Het is belangrijk om de evolutie op het terrein voortdurend te monitoren en de praktische problemen onmiddellijk te remediëren.

Op 20 januari is er ook nog een Europese vergadering. Op vraag van de minister staat hier ook de praktische toepassing van de BAR op de agenda, naast de vraag voor de nodige flexibiliteit in de toepassing van de staatssteunregels, om de sector in zijn transitie te kunnen ondersteunen met gerichte investeringen.

De berekening van de 60 miljoen euro werd onder andere gebaseerd op het feit dat de Vlaamse visserij voor 50 procent van haar omzet afhankelijk is van de toegang tot de Britse wateren. In de onderhandelingen op Belgisch niveau tussen de ministers-presidenten en de premier werd afgesproken dat het vastgelegde bedrag voor de visserij effectief naar Vlaanderen komt. De grootte van dat bedrag wijst er precies op dat de uitdagingen voor de Vlaamse visserij erg groot zijn.

Het transitieplan wordt momenteel opgemaakt in een zeer brede scoop. In dat plan worden ook de veilingen meegenomen die momenteel zware klappen krijgen. De aanlandingen gebeuren momenteel op verschillende plaatsen waardoor de voordelige ligging van de Vlaamse veilingen in het gedrang komt.

De minister begrijpt de bezorgdheid over de bewaking van het level playing field. Het Verenigd Koninkrijk kan voor een deel eigen regels uitvaardigen, maar dan enkel binnen strikte lijnen. De huidige vicepresident van de Europese Commissie is aangeduid om de gesprekken hierover in goede banen te leiden. Het brexitakkoord

biedt volgens de minister goede garanties op het behouden van een level playing field met het Verenigd Koninkrijk. Het is op dat vlak het beste akkoord dat door de Europese Unie ooit werd afgesloten.

FIT en VLAM zijn speciaal uitgerust om de Vlaamse exporteurs bij praktische problemen te ondersteunen. Binnen het relanceplan werden hiervoor de nodige middelen vrijgemaakt.

Bart DOCHY,
voorzitter

Bart TOMMELEIN
Cathy COUDYSER,
verslaggevers

**Gebruikte afkortingen**

| | |
|---|---|
| BAR | Brexit Adjustment Reserve |
| EUFA | European Fisheries Alliance |
| FAVV | Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen |
| FIT | Flanders Investment & Trade (= Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen) |
| FOD | Federale Overheidsdienst |
| GLB | gemeenschappelijk landbouwbeleid |
| ILVO | Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek |
| VDAB | Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding |
| VK | Verenigd Koninkrijk |
| VLAIO | Agentschap Innoveren en Ondernemen |
| VLAM | Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing |
| WTO | World Trade Organization |

BIJLAGE 1:
Vooraf ingediende vragen
door de Vlaamse volksvertegenwoordigers

## Vooraf ingediende vragen voor de gedachtewisseling met minister Hilde Crevits

## over de impact van het brexitakkoord op de landbouw en de visserij

**Vragen in verband met landbouw**

**Vraag van Sofie Joosen, N-VA**

*1.* Hoe schat u de effecten van het bereikte Brexit-akkoord in voor de Vlaamse vleesproducenten? In hoeverre is de sector en ons beleid hierop voorzien? In hoeverre voorziet u een impact op de algemene landbouwexport en onze zelfvoorzieningsgraad? *(deze vraag werd op 30/12 als vraag om uitleg nr. 1157 ingediend door Sofie Joosen.)*

**Vragen van Open Vld**

1. De Brexit heeft niet alleen gevolgen voor de bilaterale relaties tussen het VK en de EU, maar in eerste instantie ook voor het GLB binnen de EU. Door het verdwijnen van een belangrijke netto-financier wordt de EU-landbouwbegroting jaarlijks flink afgeroomd.
   a) In welke mate en op welke inhoudelijke punten hebben deze minderinkomsten zich laten voelen in het concrete GLB-akkoord?

   b) Wat betekent dit voor de middelen die Vlaanderen vanuit het GLB krijgt?

2. Dankzij het nieuwe GLB kunnen de lidstaten, en in het geval van België ook de regio's, meer autonomie laten gelden bij de implementatie.
   a) Is dit een onverwachte meevaller voor Vlaanderen, vermits het als directe buurregio van het VK veel sterker dan heel wat andere lidstaten of regio's de gevolgen van de Brexit ondervindt en bijgevolg meer tools in handen krijgt om een antwoord te bieden op die Brexit?

   b) Zo ja, hoe zal dat blijken in de uitvoering van het nieuwe GLB? Zal de Vlaamse overheid Brexit-gerelateerde schade opnemen als een criteria voor de verdeling van de GLB steun (waar dat mogelijk is)?

3. Terwijl Brexit voor Vlaanderen hoofdzakelijk slecht economisch nieuws is, ontslaat het ons niet om ook te onderzoeken in welke mate het een opportuniteit voor onze landbouw en voedingsindustrie kan zijn.
   a) Hoe wil de minister de Brexit aanhalen als een opportuniteit voor de export van onze landbouwproducten?

   b) Zijn er al studies gedaan over de nieuwe mogelijkheden of worden ze gepland?

   c) Is hierover al een dialoog geweest met onze landbouwers en voedingsindustrie?

4. De Britse landbouwsector kan nu ook moeilijker exporteren naar de rest van Europa. Vooral de Britse zuivelsector zou hierdoor problemen ondervinden. Hierdoor zouden andere EU landen meer 'interne' handel kunnen drijven.
   a) Kan de Vlaamse landbouw in het gat springen van Britse producten dat de Brexit in de Europese landbouwmarkt achterlaat?

   b) Werd of wordt de verwachte vermindering van Britse landbouwexport naar de EU becijferd?

5. Het feit dat het VK ook niet langer deel uitmaakt van de interne markt, doet ook vragen rijzen bij de level playing field tussen de EU en het VK, bijvoorbeeld op het vlak van GGO-technologie, gewasbeschermingsmiddelen, antibiotica en de ganse klimaatuitdagingen die volgen uit de Green Deal. Hoe ziet de minister dit evolueren? En hoe zal Europa bewaken dat de discrepantie met het VK niet dermate groot wordt dat het commercieel nadelig wordt voor onze bedrijven?

6. Het feit dat er op de valreep een handelsakkoord is gekomen, scheelt een slok op de borrel inzake invoertarieven. Maar het neemt niet weg dat onze boeren en voedingsindustrie geconfronteerd wordt met bijkomende kosten: meer administratie voor de douane en het FAVV, vertragingen en sanitaire eisen. Dit zal ook nieuwe evenwichten met bestaande en nieuwe klanten eisen. De Nederlandse Voeding- en Warenautoriteit (NVWA) heeft al belangrijke stappen gezet naar het vereenvoudigen van de douaneformaliteiten op landbouwgoederen die naar het VK geëxporteerd worden. Bovendien heeft de organisatie ongeveer 100 nieuwe dierenartsen aangenomen om te helpen bij het keuren van dieren. Dit heeft als gevolg dat Nederlands landbouwproducten aantrekkelijker zijn voor import door het VK dan Vlaamse landbouwproducten. We weten dat ook bij de Belgische diensten extra personeel is aangeworven.
   a) Op welke manier staat Vlaanderen de bedrijven bij in deze bijkomende administratie, vertragingen en sanitaire eisen?

   b) Wordt er ook samengewerkt met het FAVV om de administratieve en andere lasten tot een minimum te beperken?

   c) Binnen de landbouwsector bestaat de vrees dat de extra kosten van die bijkomende administratie voor de douane en het FAVV zou kunnen doorgerekend worden aan de producenten. Zal de minister erop toezien dat de boeren hier niet het kind van de rekening worden?

7. Met betrekking tot de extra fytosanitaire keuringen die onze producten moeten ondergaan vooraleer te kunnen worden geëxporteerd naar het VK, is het van belang dat er ook binnen de EU een level playing field bestaat. Met andere woorden: het is de bedoeling dat alle lidstaten met dezelfde gestrengheid controleren en de geldende criteria dus op dezelfde manier interpreteren. Helaas vangen wij geruchten op dat de FAVV-controledienst een stuk ‘ijveriger’ controleert dan de Nederlandse collega’s. Terwijl de Nederlanders er een pragmatische houding op nahouden zouden onze diensten er een strengere interpretatie op nahouden.
   a) Heeft de minister weet dat het gaat om een algemeen verschijnsel of gaat het eerder om geïsoleerde voorvallen?

   b) Zal de minister er bij haar federale collega op aandringen om na te gaan of er inderdaad sprake is van een andere gestrengheid van de fytosanitaire controles bij ons vergeleken met Nederland?

   c) Ondermijnt deze praktijk (indien het effectief om een veralgemeende praktijk gaat) de Belgische handel met de UK, aangezien een Engelse importeur eerder geneigd zal zijn zaken te willen doen met de meer pragmatische Nederlanders dan met de Belgen die veel strenger in de leer zijn?

8. Vanuit Fevia wordt aangedrongen om op korte termijn op een bevattelijke manier duidelijkheid te scheppen over het handelsakkoord en de gevolgen ervan voor onze voedingsbedrijven. Zal de minister gevolg geven aan deze vraag en op welke manier zal ervoor gezorgd worden dat de sector duidelijke en laagdrempelige informatie bekomt? Zal er ook bijstand worden voorzien voor wie niet wegwijs geraakt uit de nieuwe administratieve regels en formaliteiten?

9. Fevia vraagt ook om de voedselbevoorrading te blijven garanderen en voedselverlies te vermijden. Concreet wordt aangedrongen op de creatie van zgn. *green lanes* om het transport van voedingswaren aan de grens voorrang te verlenen. Is dit volgens de minister een haalbare optie en zal ze die ook trachten te realiseren?

10. We hebben enkele sectoren, zoals de diepvriesgroenten en de aardappelsector, die wereldspelers zijn en voor wie de Britse markt zeer belangrijk is. Zijn er indicaties dat de grote internationale spelers overwegen om een zetel in het VK op te richten of om een deel van hun productie of verwerking naar daar te delocaliseren?

11. Ondanks de Brexit-deal wordt toch gevreesd voor een verlies van een 6500-tal arbeidsplaatsen in de agrovoedingssector.
    a) Zijn er prognoses gemaakt per sector? Zo ja, hoe zien die er dan uit?

    b) Wordt er al samengezeten met de VDAB en de private partners om mensen die hun job verliezen zo snel mogelijk te activeren en te heroriënteren in de richting van een andere job?

    c) Zal er ook worden samengezeten met Wallonië en Noord-Frankrijk, vermits toch een heel aantal werknemers in de landbouw en voedingsindustrie van daaruit naar Vlaanderen komen werken?

12. Vlaanderen heeft aangekondigd om bedrijven bij te staan met een pakket maatregelen. Zo wordt voorzien in een pakket van 83 miljoen euro voor bedrijven die getroffen worden door de Brexit. 50 miljoen daarvan worden in gezet via Vlaio en 3 miljoen via de Vlam.
    a) Gaat het om bijkomende middelen of om middelen die elders werden gehaald?

    b) Waar zullen die middelen concreet voor dienen? Meer bepaald: hoeveel van die middelen zijn werkingsmiddelen en hoeveel van die middelen komen effectief terecht bij de bedrijven?

    c) Zal een deel van die middelen ook dienen om extra mensen aan te werven bij Vlaio, de VLAM of andere betrokken instanties?

    d) Waar gaan de 30 miljoen middelen naartoe (naast de 50 miljoen via Vlaio en 3 miljoen via de VLAM)?

    e) Op basis van welke parameters zullen ondernemingen een beroep kunnen doen op die middelen?

    f) De Vlaamse Brexit maatregelen voorzien in een handvol van nieuwe aanwervingen om de export van Vlaamse producten te vergemakkelijken. Zijn deze nieuwe aanwervingen genoeg om al onze exporteurs naar het VK zo snel mogelijk en kwaliteitsvol te helpen?

13. Wat verwacht de minister concreet van de inmiddels bijna 5,9 miljard euro beloofde Europese middelen in het Brexitnoodfonds?

14. Ierland is een belangrijke handelspartner van Vlaanderen. De landbouwsector is een belangrijke export sector van Ierland.
    a) Bestaan er ramingen van de gevolgen van de Brexit op handel inzake land- en tuinbouwproducten tussen het Verenigd Konikrijk en Ierland?

    b) Heeft de Brexit ook gevolgen op de handel tussen Vlaanderen en Ierland? Welke economische kansen heeft Vlaanderen meer bepaald in het mogelijk veranderende export gedrag van Ierland op het vlak van land- en tuinbouwproducten?

**Vragen Vlaams Belang**

1. Hoe wordt het level playing field in de toekomst gegarandeerd?

2. Welk voornaamste nadelige factoren ziet de minister in het akkoord?

3. Hoe schat de minister de impact van het akkoord in op onze West-Vlaamse diepvriesgroetensector?

4. Welke ondersteuningsmechanismen heeft de minister in gedachten voor onze land- en tuinbouwsector?

5. Wordt de sector verder gestructureerd begeleid bij de verdere uitrol van het akkoord?

**Vragen CD&V**

1. Zijn de nieuwe administratieve verplichtingen een belemmering voor de vlotte export naar Groot-Brittannië?

2. Zijn er voldoende garanties dat de eigen productie in Groot-Brittannië aan dezelfde standaarden onderworpen blijven (vb voedselveiligheid, dierenwelzijn) als de productie in de Europese Unie?

3. Blijft Groot-Brittannië onderhevig aan dezelfde normering op vlak van pesticiden? Residu normen?

4. Worden extra problemen verwacht voor de uitwisseling van levende dieren (fokmateriaal) tussen Groot-Brittannië en de EU? Vb door sanitaire voorwaarden?

5. Worden extra problemen verwacht voor de export van levende planten (oa sierteelt) naar Groot-Brittannië?

6. Biedt de Brexit opportuniteiten ifv de bevoorrading van voedsel naar Groot-Brittannië

**Vragen in verband met visserij**

**Vragen van Vlaams Belang**

**Vragen van Stefaan Sintobin**

1. (*De vragen 1 tot en met 4 werden op 28/12/2020 als vraag om uitleg nr. 1149 ingediend door Stefaan Sintobin)* Graag toelichting bij Brexitdeal mbt Visserij?

2. Hoe schat de minister de impact van deze overeenkomst in voor onze Vlaamse Visserij van deze overeenkomst? Zowel op korte, als op lange termijn.

3. Hoe wil de minister de Vlaamse Visserij in de komende jaren ondersteunen? Is er volgens de minister nog een toekomst weggelegd voor onze Vlaamse Visserij?

4. Komt er ook steun van Europa voor onze visserij?

5. Kan de minister inschatten wat dit Brexit akkoord effectief zal betekenen voor on ze visserijsector – vloot?

6. Ook de verwerking, verkoop van vis aangeleverd door onze vloot zal ongetwijfeld op termijn ook nadeel ondervinden van dit akkoord? Bestaan daar cijfers, inzichten over?

7. Welke effecten zal dit akkoord hebben op de tewerkstelling in de visserijsector? Welke maatregelen worden hier in het vooruitzicht gesteld?

8. Welke Vlaamse middelen worden, naast de Europese middelen nog vrijgemaakt om de sector te ondersteunen?

9. Op welke wijze kunnen Vlaamse rederijen onder Britse vlag gaan varen om zo het akkoord te ‘omzeilen’? Welke regels gelden hier?

10. Ik veronderstel dat met dit akkoord ook een stop komt op het bouwen van nieuwe schepen?

11. Hoe schat de minister de (overleving) kansen in van onze vloot naar de toekomst toe?

**Vragen van Frieda Verougstraete-Deschacht**

12. De toegang tot de Britse wateren is voor de Vlaamse vissers van groot belang. Van de 20.000 ton die werd opgehaald kwam de helft uit de visrijke Britse wateren.

    Voor de brexit verliep de verscheping van deze vangsten naar Vlaanderen hoofdzakelijk via de Britse havens. Sinds 1 januari is deze belangrijke toegangsweg voorlopig afgesneden of toch zeker sterk bemoeilijkt mede omdat hiervoor aan heel wat extra eisen moet worden voldaan zoals gezondheidsdocumenten en vangstcertificaten die moeten worden voorgelegd. Dit kost tijd, extra kosten en gezien het om verse producten gaat veroorzaakt dit grote problemen.

a) Door deze situatie voelen de Vlaamse vissers zich genoodzaakt om vis uit Britse wateren naar Vlaanderen te krijgen door uit te wijken naar havens in Frankrijk en Ierland, waar de strengere importprocedures voor derde landen niet gelden.

Dit zou een overgangsfase betreffen. Heeft U of uw Federale-Europese partners zicht op een termijn hoe lang deze situatie zou aanhouden en/of wanneer er een wijziging in de handelsovereenkomsten met het VK inzake deze invoer en douaneproblemen om deze in de toekomst alsnog vereenvoudigd te zien?

b) Bepaalde vissoorten zoals rog en tong zijn langer onderweg en/of wegens bovengenoemde moeilijke lange route niet langer in staat de Vlaamse havens op tijd te bereiken. Dit stuurt de prijs voor rog en tong op de Vlaamse markt de hoogte in. Door de hieruit voortvloeiende prijsstijging word het quasi onmogelijk om deze vis aan een aanneembaar tarief op de Vlaamse markt te aan te bieden.

Kunt U in de toekomst een tijdelijk alternatief of compensatie fonds/opvang mechanisme voorzien om deze verliezen op te vangen?

c) Vlaamse vissers kiezen ervoor uit voorzorg dichter bij Denemarken in Europese wateren te vissen. Vooral pladijs vissers kiezen ervoor hun vangst op de Deense markt aan te bieden gezien de tijd- en douaneproblemen het onmogelijk is hun vis in Vlaanderen aan te landen in Vlaanderen dreigt heir ook een tekort voor eigen markt.

Heeft U mevrouw de minister concrete cijfers over verliezen of schaarste op de Vlaamse vismarkt omwille van deze brexitvertragingen voor Vlaamse vissers en huidige verliezen ?

13. Een van de weinige lichtpuntjes in de deal is dat Belgische (vlag)schepen toegang in de Britse 12-mijlszone behouden. De Vlaamse visser halen voor het overgrote deel, ongeveer 80 miljoen uit Britse wateren. Zo moeten de Vlaamse visser uit de EU een kwart van hun omzet – waarde van de vis die ze vangen - in Britse wateren ter beschikking stellen van het VK en dit gespreid over vijf jaar. Dit zou voor het eerste jaar 15 procent bedragen, daarna komt er elk jaar 2,5 procent bij. Dit betekent dat de Vlaamse vissers in totaal 20 miljoen euro terug moeten geven aan het VK.

De afname van de vangstrechten tijdens de afgesproken overgangsperiode zorgt voor verlies en veel onduidelijkheid want de toegang tot de Britse wateren is maar voor 5,5 jaar verzekerd.

a) Kunnen de Britten het overeengekomen quotum van 25% eenzijdig verhogen?

b) De huidige rechten zullen na deze periode uit gefaseerd zijn, welke zijn de mogelijke onderhandelingen of zekerheden dat de Vlaamse vloot na het verstrijken van deze periode van 5,5 jaar, alsnog in Britse wateren zouden mogen vissen?

**Vragen van Cathy Coudyser, N-VA**

1. Werd het visserijakkoord intussen in detail doorgelicht? Tot welke concrete inzichten heeft deze meer diepgaande analyse op heden geleid?

2. Welke zijn volgens u de meest prangende problemen/praktische moeilijkheden voor onze vissers? *(Op 12/01 in de pers klaagt de Rederscentrale alvast over de administratieve rompslomp die aanlanding van Vlaamse vloot in Britse havens met zich meebrengt waardoor vis veel te laat in Vlaanderen aankomt.)*

3. Heeft de minister al een zicht op de exacte omvang van de financiële schade die het afbouwscenario rond visserij i.k.v. brexit-deal met zich meebrengt voor de Vlaamse visserijsector? Hoe komt men tot deze raming ?

4. Hoe verhoudt de negatieve impact voor onze vloot zich tegenover die van andere Europese lidstaten? Welke lidstaten zijn het zwaarst getroffen?

5. Visserijorganisaties uit negen EU lidstaten die visserijbelangen hebben in Britse wateren, waaronder ook de Belgische Rederscentrale, hebben zich ten tijde van de Brexit-onderhandelingen verenigd in de European Fisheries Alliance (EUFA) en namen gezamenlijke standpunten in. Zitten de lidstaten die deel uitmaken van deze alliantie ten aanzien van het bereikte akkoord nog steeds op één lijn? Zo niet, welke aspecten van het akkoord geven aanleiding tot discussie? Kan de minister de verschillende opvattingen kort uiteenzetten?

6. Heeft de minister al een zicht erop wanneer precies Europa voorziet met de Britten onderhandelingen op te starten rond visserijrechten na juli 2026?

7. Inzake toegang van de Vlaamse vissers tot de Britse wateren is in het verleden al verschillende malen verwezen naar Privilege Charter. De minister gaf in het verleden (21/10) mee dat het privilege kan en zou worden meegenomen in de onderhandelingen, omdat dit document aantoont dat er historische banden zijn tussen de Vlaamse visserij en UK. Duidelijkheid over de geldigheid en toepassingsgebied van dit privilege maakten deel uit van een diepgaander onderzoek.
   a) Kan de minister verduidelijken in welke mate dit privilege gewogen heeft op de uiteindelijke uitkomst van het akkoord rond visserij?

   b) Tot welke bevindingen heeft dit diepgaander onderzoek van dit Charter op heden geleid?

   c) Welke rol kan dit Charter volgens de minister nog spelen inzake toegang tot de Britse wateren voor Vlaamse vissers na de overgangsperiode?

8. De minister heeft eerder al aangegeven (21/10) dat ook op Vlaams niveau zou worden onderzocht welke fondsen kunnen worden vrijgemaakt voor de brede visserijsector (zowel vissers, reders maar ook de veilingen en andere spelers daarrond). Vlaanderen maakte i.k.v. relance 50 miljoen euro vrij om schokken op te vangen waarvan een stuk zou kunnen aangewend worden voor de visserijsector.
   a) Kan de minister verduidelijken hoe precies zij voorziet de sector te zullen ondersteunen?

   b) Hoe zal de minister de 60 miljoen uit het Brexit Adjustment Fund precies aanwenden? Hoeveel eigen middelen zal Vlaanderen hier nog aan toevoegen?

   c) Hoe kunnen deze ondersteuningsmechanismen zorgen voor een verdere verduurzaming en transformatie van de sector, conform de voorwaarden die ook gesteld worden in het

Gemeenschappelijk Visserijbeleid ? Ziet de minister specifieke ondersteuning die nodig is maar niet past binnen het GVB?

d) Welke denkpistes ziet de minister om de vissers van overheidswege te begeleiden/ondersteunen bij het zoeken en verkennen van alternatieve visgronden?

e) Hoe schat de minister de kansen van de Vlaamse visserij in om zich op zo'n korte tijd aan te passen aan deze nieuwe situatie? Welke kansen of bedreigingen ziet de minister in deze?

9. Op de website van departement L&V staat het volgende te lezen: "Binnen het Brexit-akkoord is bepaald dat voor 'gekwalificeerde vaartuigen' een vismachtiging voor de 6- tot 12-mijlszone (de Britse territoriale wateren) zal worden uitgereikt".
   a) Beschikken alle 30 Vlaamse vloten intussen over de vereiste vismachtiging voor deze 6-12 mijlszone?

   b) Om een vismachtiging voor deze zone te kunnen bekomen, moeten de Vlaamse vloten kunnen aantonen in deze zone actief te zijn geweest in de periode 2012-2016.

      - Welke consequenties heeft deze voorwaarde voor schepen die later in gebruik werden genomen en dus geen historische activiteit in deze zone kunnen aantonen? Hoeveel van de dertig vloten die in deze zone nu actief zijn kunnen geen historische activiteit aantonen?
      - Wat met toekomstige schepen? Is deze zone bij voorbaat voor deze uitgesloten (dan leidt deze voorwaarde in feite tot een geleidelijk uitdoofscenario)?

10. De eerstvolgende visserijministerraad is voorzien op 25 januari e.k. Op de voorlopige agenda staat alvast volgend discussiepunt geagendeerd: "Fishing opportunities 2021: Fish stocks shared with the UK. Guidance in view of the consultations with the UK". Kan de minister de belangrijkste aandachtspunten die zij namens Vlaanderen zal aanbrengen over de definitieve visquota voor 2021 kort toelichten?

**Vragen van Open Vld**

1. (*De vragen 1 tot en met 5 werden op 30/12/2020 als vraag om uitleg nr. 1161 ingediend door Bart Tommelein)* Hoe evalueert de minister het brexit akkoord omtrent visserij ? Kan de minister een inschatting geven van de concrete impact op onze Vlaamse vloot ?

2. Op welke wijze zal het intra-Europese overleg omtrent de 25%-daling de komende 5,5 jaar georganiseerd worden ? Kan de minister dit toelichten ? Wat is de timing ? Hoe ziet de minister dit zelf ? Is de minister van oordeel dat de mogelijke alternatieven die bepaalde vloten hebben mee in rekening moeten worden gebracht bij de verdeling van de 25% ?

3. Voorziet het akkoord tijdens de overgangsperiode ook een graduele vermindering voor de Britse vissers in de Europese wateren ? Kan dit toegelicht worden?

*4.* Heeft de minister zicht op de potentiële impact die dit akkoord heeft de werking voor de veilingen en de visverwerkende bedrijven in Vlaanderen?

5. De minister kondigde ook verdere ondersteuning van de sector aan. Op welke wijze wil de minister de toekomst van de sector verzekeren ? Zal hierover ook over de grenzen van de betrokken lidstaten heen een gecoördineerde aanpak worden voorzien ?

6. We weten dat er een vijftal projecten voor nieuwbouw ter vervanging van een deel van onze visserijvaartuigen aangekondigd waren. Zullen deze projecten in het gedrang komen als gevolg van het Brexit-akkoord ? Waarom wel/niet ?

7. Het Brexit-akkoord ontslaat de sector natuurlijk niet van het zoeken naar meer selectieve vangsttechnieken. De vraag is alleen of de bereidheid nog even groot is als door verminderde vangstmogelijkheden ook de perspectieven op economische leefbaarheid van de sector verkleinen? Moeten we als gevolg hiervan ook vrezen voor buitenlandse overnames van onze vloot ? Hoe ziet de minister dit ?

8. Komen er naar aanleiding van dit akkoord ook bijsturingen inzake het beleid rond aqua- en maricultuurbeleid ? Waarom wel/niet ?

**Vragen CD&V**

1. Is de toegang gegarandeerd voor onze vaartuigen naar de visgronden die ze voor de Brexit aandeden?

2. Zijn er problemen te verwachten met de aanlanding en de landbrug?

3. Hoe zal de Brexit Adjustment Reserve aangewend worden in België – kunnen deze fondsen door alle schakels in de keten aangesproken worden om zich aan te passen aan de nieuwe post-brexit realiteit?

4. Hoe zal het structureel overleg worden opgestart om de visserijsector klaar te maken voor de lange termijn: verdere afbouw toegang tot Britse visgronden, aanboren nieuwe visgebieden, andere vissoorten?

5. Heeft het Brexit akkoord invloed op hoe de EU zal omgaan met de weegplicht?

**Vragen Groen**

1. De minister sprak eerder over de ambitie om de Vlaamse visserij ook andere visgronden te doen ontdekken om de impact van de brexitdeal op termijn op te vangen. Heeft de minister hier concrete ideeën over? Is dit al besproken met de sector? Over welke visgronden zou dit gaan?

BIJLAGE 2:
Antwoorden van minister Hilde Crevits

Collega's,

De Brexit was het gevolg van een referendum in het Verenigd Koninkrijk dat plaatsvond op 26 juni 2016. Meer dan 3,5 jaar later - op 31 januari 2020 - trad het VK na 47 jaar lidmaatschap uit de Europese Unie. De impact hiervan is groot voor alle betrokken partijen.

Ik vind het dan ook positief dat we hier vandaag in de Commissie de tijd nemen om dieper in te gaan op de specifieke situatie voor de land- en tuinbouw en de visserijsector.

Jullie hebben heel wat vragen gesteld naar aanleiding van de gedachtewisseling vandaag, ik zal tijdens mijn inleidende toelichting deze maximaal trachten te beantwoorden aan de hand van een presentatie. Na de presentatie kunnen we dan nog dieper ingaan op een aantal elementen indien gewenst.

**Slide 2: historiek**

Ik start met een korte terugblik over de Brexit. Na het Brits referendum op 26 juni 2016, bracht de Britse regering de EU op 29 maart 2017 formeel in kennis van het voornemen tot uittreden. De Britse regering koos ervoor om zich terug te trekken uit de Europese douane-unie en de Europese interne markt. Op 24 december 2020 bereikten de Europese Unie en het VK dan een overeenstemming over het toekomstige handels- en samenwerkingsakkoord. Een uittrede met akkoord dus. De Europese Commissie heeft voorgesteld het akkoord vanaf 1 januari tot uiterlijk 28 februari 2021 al voorlopig toe te passen alvorens het formele goedkeuringsproces af te ronden.

**Slide 3: Belang land- en tuinbouw**

Het VK is de vierde belangrijkste handelspartner van Vlaanderen onder andere omwille van de grote handelsvolumes in agrovoedingsproducten die worden verhandeld tussen het VK en Vlaanderen. Vlaanderen is over het algemeen een netto-exporteur in de handel van agrovoeding- en sierteeltproducten met het VK. De waarde van de uitvoer naar het VK bedroeg 3,31 miljard euro in 2019. De invoerwaarde vanuit het VK naar Vlaanderen bedroeg 1,07 miljard euro. Van alle Vlaamse

agrarische producten die uitgevoerd worden naar het VK, heeft 35% van de exportwaarde betrekking op akkerbouwproducten, 19% op tuinbouwproducten en 15% op dierlijke producten.

**Slide 4: Belang visserijsector**

De Vlaamse visserijsector is traditioneel sterk afhankelijk van de toegang tot Britse wateren. Van bij het begin van de onderhandelingen had het VK haar eigen visserijsector beloofd dat ze de toegang voor EU vaartuigen tot haar wateren zou beperken. Dit paste in haar retoriek over "take back control over the British waters".

De Vlaamse visserij haalt ongeveer de helft van hun totale vangsten uit Britse wateren met een jaarlijkse waarde van 40 tot 45 miljoen euro. Deze vis wordt in Vlaamse havens en in Britse havens aan land gebracht. Vis die in Britse havens aan land wordt gebracht moet vlot doorgevoerd kunnen worden naar het Europese vasteland.

De Vlaamse visveiling is dan weer voor 80% afhankelijk van toegang tot Britse vis. Naast de aanlandingen van Vlaamse vaartuigen voert de visveiling immers ook rechtstreeks vis afkomstig van Britse vaartuigen in.

**Slide 5: Focus onderhandelingen landbouw**

Gezien de hoge WTO-tarieven voor landbouw- en voedingsproducten was het essentieel om de **tarifaire belemmeringen zo laag mogelijk** te behouden. Zonder akkoord eind december vorig jaar zou de kostprijs enorm opgelopen zijn. In sommige geval lopen de WTO-tarieven voor landbouwproducten op tot 40%. Het is evident dat dit onze producten minder concurrentieel zou gemaakt hebben ten opzichte van import uit landen buiten de EU. Het vermijden van deze situatie was dan ook een **absolute prioriteit vanuit landbouwoogpunt.**

Daarnaast waren de **oorsprongsregels** een belangrijk deel van de inzet. Als derde land is het VK na Brexit **niet meer gebonden aan de Europese productievoorwaarden.** Zonder nauwgezette controle van de oorsprong van goederen die verhandeld worden tussen de EU en het VK zouden de Britten mogelijk betere concurrentievoorwaarden creëren voor hun eigen producenten en zouden ze dus een concurrentieel voordeel krijgen bij uitvoer naar de Europese interne markt. Tegelijk kan het VK na Brexit zelf vrijhandelsakkoorden sluiten met andere derde landen. Opnieuw, zonder controle van de oorsprong van goederen, zouden producten uit derde landen waarmee het VK een akkoord heeft ongestoord rechtstreeks of onrechtstreeks op onze markten terecht komen in de vorm van bijvoorbeeld voedingsproducten.

**Ook de vlotte markttoegang voor bederfbare producten was een belangrijk aandachtspunt.** Douaneregels moesten zo opgesteld worden dat lange wachttijden voor bederfbare landbouwproducten worden vermeden in de toekomst. Daarnaast moesten we ook vermijden dat het VK met eigen certificaten zou komen waaraan onze bedrijven moeten voldoen. Hier ging het dus niet om douanetarieven maar wel om belemmeringen ten gevolge van de douane- of voedselveiligheidscontroles. We spreken dan over niet-tarifaire belemmeringen.

Zeker voor de landbouwsector zijn deze **niet-tarifaire belemmeringen** belangrijk. Als het VK zou afwijken van de EU regels, dan kan dit gevolgen hebben voor wat betreft de vereisten voor voedselveiligheid en traceerbaarheid, de specifieke eisen betreffende gewasbescherming en de fytosanitaire vereisten.

**Slide 6: Focus onderhandelingen visserij**

Voor de visserijsector lag het accent enerzijds op **het behoud van de toegang** tot de Britse wateren en dat zowel voor de 12-mijlszone, als voor de 200-mijlszone. Het VK hield tot op het eind van de onderhandelingen vol dat toegang tot de 12-mijlszone voor hen een duidelijke rode lijn was. De Europese Unie heeft op dit punt echt alles uit de kast moeten halen. Ook het visserij privilegie heeft hier een rol gespeeld. Ik kom er later op terug.

Naast toegang, was ook **de quotaverdeling** tussen het VK en de overige EU-lidstaten een grote prioriteit. Oorspronkelijk vroeg het VK 80% van de waarde die de Europese boten in Britse wateren opviste terug.

Voorts was een **gelijk speelveld** onder meer voor controle en technische maatregelen van belang. Er werd ook aandacht gevraagd voor een **sterke geschillenbeslechting.**

**Slide 7: Resultaat onderhandelingen landbouw**

**Op vlak van landbouw** kan ik het akkoord globaal positief verwelkomen. Uiteraard had het allemaal nog omvangrijk en diepgaander gekund en zorgen de oorsprongsregels voor een bijkomende administratieve last. Maar de reden hiervoor moet toch vooral bij de Britten gezocht worden, die uittrede uit de douane-unie en de interne markt als absolute uitgangspunten hanteerden.

Niettegenstaande dit uitgangspunt, is het EU-VK akkoord het **meest ambitieuze handelsakkoord** dat de EU ooit heeft afgesloten met een derde land. Voor de goederen die onder het akkoord vallen, is er een **volledige tariefliberalisering** afgesproken en zijn er **geen quota's** opgelegd aan de invoer in het VK of de EU**.** Dit is een unicum in het EU handelsbeleid. Tegelijk zijn er heel wat

afspraken gemaakt tussen beide partijen om in de toekomst niet-tarifaire belemmeringen in de mate van het mogelijke te beperken. De EU en het VK willen ook inzetten op een **vereenvoudiging van de douaneformaliteiten om vlotte grensovergangen te garanderen**.

Wat betreft de **oorsprongsregels**, is er een zogenaamde volledige **bilaterale cumulatie** overeengekomen. Dit is een erg technische materie waarvan de essentie is dat oorsprongsregels toelaten om te bepalen welke producten als EU-producten en VK-producten worden beschouwd en dus onder het akkoord vallen. Dat is belangrijk want voor deze producten gelden dus geen tarieven en geen quota. Bedrijven worden vandaag reeds door sectororganisaties, door overheidsinstanties via webinars geïnformeerd over de details van het akkoord. Ik hoor dat veel Vlaamse voedingsbedrijven deze webinars bijwonen.

Zo organiseerde FEVIA reeds een sessie voor haar leden waar een 120-tal voedingsbedrijven op aanwezig waren. Ook op de **generieke webinars** die Entreprise Europe (FIT & VLAIO) en FOD economie inrichten is er interesse van agrovoedingsbedrijven. Op 21 januari is er een tweede sessie, vandaag zijn hiervoor 322 inschrijvingen waarvan een veertigtal agrovoedingsbedrijven.

**Voor sanitaire en fytosanitaire controles** behouden de beide partijen zich wel het recht voor om zelf de voedselveiligheidsstandaarden vast te stellen met betrekking tot producten van plantaardige en dierlijke oorsprong. Ook wordt het voorzorgsbeginsel vastgelegd. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden om in de toekomst gezamenlijk op te trekken en gezamenlijke standaarden te ontwikkelen in internationale context. **Het VK wordt niet equivalent verklaard en goederen uit het VK dienen daarom volledig aan de Europese eisen te voldoen om ze te kunnen exporteren naar de EU.** Omgekeerd moeten EU-exporteurs zich aan de eisen van het VK houden. Op het gebied van dierenwelzijn is vastgelegd dat de EU en het VK informatie uitwisselen voor wat betreft expertise en ervaringen, samen bijdragen aan het ontwikkelen van dierenwelzijnsstandaarden in internationaal verband en de samenwerking voor onderzoek naar dierenwelzijn versterken.

Wat de **geschillenbeslechting** betreft komt er een Partnerschapsraad waarin beide partijen vertegenwoordigd zijn. Deze Partnerschapsraad zal toezien op de correcte implementatie, toepassing en interpretatie van de afspraken. Op diverse terreinen zullen gespecialiseerde comités afspraken nog verder uitwerken, zoals bijvoorbeeld op het gebied van sanitaire en fytosanitaire standaarden.

Er is ook een akkoord over de erkenning van de bestaande **geografische oorsprongsbenamingen.** Het akkoord doet geen uitspraken over toekomstige erkende benamingen die de EU zal toekennen.

**Kortom,** naast de tarief- en quota vrije handel voor producten onder het akkoord, maakt het luik "gelijk speelveld via oorsprongsregels" het EU-VK Akkoord uniek. Geconfronteerd met de situatie waarbij de Britten vandaag volstrekt gelijke regels hebben, maar morgen kunnen afwijken was het belangrijk om op dit punt wel zo duidelijk mogelijke afspraken in te schrijven. Hoewel wellicht niet op korte termijn, bestaat een risico op toekomstige concurrentie via een'race to the bottom'.

Door afspraken tussen beide partijen dat standaarden inzake belastingen, sociale regels, milieu en klimaat niet mogen verzwakt of gereduceerd worden op een manier dat het een effect heeft op de handels- of investeringsrelaties worden belangrijke dammen opgeworpen tegen deze race to the bottom.

**Slide 8: Resultaat onderhandelingen visserij**

Eerst en vooral houdt het akkoord **een overgangstermijn in van 5,5 jaar.** In deze periode is de bestaande toegang volledig verzekerd voor de 12 tot 200 mijlszone en is de bestaande toegang volledig verzekerd voor de 6 tot 12 mijlszone voor EU-schepen die aanwezigheid in het verleden kunnen bewijzen. Er wordt een **quota-transfer naar het VK van 25%** geleidelijk aan ingevoerd. 60% van deze quota-transfer wordt al verrekend in 2021, de overige 40% wordt geleidelijk aan ingevoerd tot **2026.**

Nadien zijn er **jaarlijkse onderhandelingen over toegang** mogelijk, maar het akkoord voorziet wel bepaalde hefbomen zoals mogelijke invoering van tarieven op visserijproducten, en linken met andere onderdelen van het akkoord, zodat beperking van toegang mogelijks gevolgen kan hebben op andere domeinen. Bijvoorbeeld: in juli 2026 loopt ook de regeling over de Britse toegang tot de EU energiemarkt af. Hierin zit potentieel een hefboom voor onderhandelingen over toegang post 2026.

Ik zei eerder al dat het verzekeren van **toegang tot de 12-mijlszone** voor de Vlaamse visserij als een belangrijk succes kan beschouwd worden gegeven de rode lijn bij het UK. Het feit dat ik in mijn gesprekken met EU-onderhandelaar Barnier en de premier de situatie van het Vlaamse kleinvlootsegment, de zogenaamde eurokotters, heb kunnen toelichten heeft zeker mee bijgedragen aan dit resultaat. Ik heb daarbij alles uit de kast gehaald, inclusief het Brugs Privilegie.

Er is wel een voorwaarde voor toegang tot de 12 mijlszone ingeschreven. De eurokotters moeten een "historische visactiviteit" kunnen aantonen van 4 jaar in de referentieperiode 2012-2016.

De **toegang tot de 200-mijlszone** is voor de komende 5,5 jaar verzekerd door het akkoord. Op oudejaarsavond, 23u, werden de **visvergunningen voor deze categorie van vaartuigen**

**afgeleverd door de Britse autoriteiten**. Britse vaartuigen hebben ook EU-vergunningen gekregen voor hun toegang tot de Europese wateren. Daar hun activiteiten in EU wateren verhoudingsgewijs al lager was, is hun toegang niet verder beperkt.

Wat de **quotaverdeling** tussen het VK en de overige EU-lidstaten betreft, klokte het akkoord af op 25% quota-inlevering van de EU naar het VK tegen 2026, wat staat voor ongeveer 170 miljoen euro. Ik herhaal dat dit geleidelijk aan wordt geïntroduceerd. De bestaande verdeelsleutel tussen de EU lidstaten wordt toegepast bij de verdeling van het EU-aandeel. Volgens de Europese Commissie zou de verdeling tussen de EU en het VK ook na 2026 moeten gelden. Indien het VK unilaterale aanpassingen doet, kunnen weer een aantal hefbomen in het akkoord gebruikt worden.

De impact van de **"quota transfer"** op onze Vlaamse visserij wordt verder geanalyseerd. Omdat onze visserij een gemengde visserij is, waarbij verschillende soorten tegelijk opgehaald worden is dit complex. Bovendien moet rekening gehouden worden met de aanlandplicht, bij uitputting van het quotum van één soort, kan dit leiden tot het sluiten van het gebied voor de totale Vlaamse visserij.

Voorts was een **gelijk speelveld** qua controle en technische maatregelen van belang. Dit staat expliciet vermeld in het akkoord. Hierdoor kan een Partij slechts maatregelen nemen voor de vaartuigen van de andere Partij wanneer deze ook van toepassing zijn op de eigen vloot. Momenteel is er uiteraard nog maar weinig divergentie, wel heeft het VK nu al enkele afwijkende uitzonderingen op de aanlandplicht opgenomen in haar regelgeving. Deze afwijkingen hebben geen negatieve gevolgen op de Vlaamse visserij.

Door het akkoord is er een **tariefvrije handel** mogelijk. Tegelijkertijd heeft het VK wel beslist om uit de eengemaakte markt en douane-unie te stappen. Dit heeft ook gevolgen voor de **handel in visserij- en aquacultuurproducten**. Het bijkomend papierwerk zorgt voor aanzienlijke vertragingen, wat een directe impact kan hebben op de versheid van de producten. Een eerste concreet gevolg van de Brexit is dat **Vlaamse vaartuigen vermijden momenteel om aan te landen in Britse havens en uitwijken naar het Noorden**. Voor de Vlaamse visveiling is dit momenteel problematisch, omdat deze verse vis vanuit Britse havens vroeger snel vervoerd werd naar België om er in de veilingen vers verkocht te worden.

Kortom, het visserijakkoord tussen de EU en het VK biedt toch wat mogelijkheden voor de Vlaamse vloot en heeft de schade weten te beperken. Maar het is echt afwachten hoe de situatie de komende weken evolueert om een echte eerste stand van zaken te kunnen opmaken.

**Slide 9: Prioritaire uitdagingen**

**De uitdagingen die ik nu prioritair wil aanpakken:**

- Op **zeer korte termijn** zetten we volop in op het verkrijgen van de **vislicenties voor de 6-12 mijlszone**. De gedetailleerde gegevens zijn aangeleverd aan de Commissie, die deze ook hebben overgemaakt aan de Britse autoriteiten. Het is nu wachten totdat zij alle gegevens hebben verwerkt en de vergunningen toekennen. Ik heb hierover vanochtend overigens nog samengezeten met de EU-Commissaris voor visserij, met Mr Barnier en de betrokken lidstaten.
- Verder zet ik in op **vlot transport van aangelande vis in Britse havens** - anders zullen onze vissers deze havens blijven vermijden. Momenteel bestaat er inderdaad een voorkeur om aan te landen in havens binnen de EU om alle rompslomp rond douane en voedselveiligheid te vermijden. Dit is helaas een rechtstreeks gevolg van de Britse beslissing om uit de eengemaakte markt en douane-unie te stappen. Ook Britse vissers lijden hieronder, ook zij hebben moeite om hun verse visserij- en aquacultuurproducten snel op de EU markt krijgen. Schotse vissers landen nu al massaal in Deense havens aan. Het Departement Landbouw en Visserij communiceert nu volop over de te volgen procedures om helderheid te scheppen voor de sector via hun website, via overleg met de Rederscentrale en door het beantwoorden van ad hoc vragen.

- Op **langere termijn** is het belangrijk dat we samen met de sector inzetten op een transitie naar een duurzame toekomst door in te zetten op nieuwe vistechnieken, eventueel nieuwe visgronden en een diversificatie van activiteiten van de gehele sector.

Om deze uitdagingen aan te gaan kan Vlaanderen rekenen op de **middelen uit Brexit Adjustment Reserve.** Vlaanderen krijgt ongeveer 200 miljoen van de iets meer dan 300 miljoen voor België uit dit fonds. 60 miljoen van deze 300 miljoen werd aan België toegekend omwille van de situatie van de Belgische/Vlaamse visserijsector.

De ondersteuning voor de visserijsector moet een duurzame transitie toelaten voor de hele sector en hun toekomst te verzekeren. Dit bedrag moet binnen de twee jaar besteed worden aan uitgaven die strikt gebonden zijn aan de gevolgen van de Brexit.

Ik hou nog een slag om de arm over de concrete besteding, want de gesprekken over de invulling van de Brexit Adjustment Reserve lopen nog. Ik vind het belangrijk dat hierbij **alle noden in kaart** gebracht worden. Zelf heb ik hiervoor al **overleg met de Rederscentrale.** Er is ook al een eerste input toegekomen van de visveiling, het ILVO voor innovatie, VLAM voor promotie van Vis van bij Ons, de provincie West-Vlaanderen voor de impact op het kust gerelateerde en van de visverwerking.

Ik blijf dan ook samen met de sector geloven in en werken aan een **toekomst voor de zeevisserij.** Ook wordt er momenteel geïnvesteerd in vervangende nieuwbouwvaartuigen, die tal van mogelijkheden bieden op vlak van innovatie en duurzaamheid. Op dit moment geloof ik dan ook niet dat Vlaamse rederijen geïnteresseerd zullen zijn in een "omvlagging" met Britse vlag. Ze zouden immers een "economische link" met het VK moeten kunnen aantonen.

**Slide 10: Bijkomende vragen**

Een deel van de vragen is al beantwoord in mijn inleiding. Daar zal ik dus niet meer op terugkomen.

Ik zal beginnen met de vragen in verband met het GLB. Het klopt dat het **budget voor het GLB lager uitvalt onder meer door de Brexit**. Tijdens het beleidsproces hebben we gezien dat bepaalde lidstaten dit hebben aangegrepen om vragen te stellen bij het ambitieniveau dat het GLB voorop stelt op vlak van milieu en klimaat. Voor Vlaanderen daalt de GLB-enveloppe met 37,6 miljoen euro of -1,9% in lopende prijzen ten opzichte van de periode 2014-2020. Het voorziene verlies werd voor een stuk ondervangen door de extra middelen voor het Herstelplan.

Binnen het toekomstige GLB zullen lidstaten inderdaad meer vrijheid krijgen om te bepalen hoe het GLB wordt geïmplementeerd. Het Europees niveau legt wel het kader en de doelstellingen van het beleid vast. Het is binnen dat kader dat we ons beleid kunnen invullen. Waar nodig zullen we rekening houden met de gevolgen van de Brexit, maar het is nog wat vroeg om dit al helemaal juist te kunnen inschatten. Bovendien blijft een groot deel van het marktinstrumentarium in handen van de Europese Commissie. We zullen met andere woorden de evolutie nauwgezet opvolgen en in het kader daarvan ons beleid aanpassen, dan wel aansturen op het nemen van maatregelen bij de Europese Commissie.

Dan waren er behoorlijk wat vragen over de **economische impact van de Brexit**. Het VK was en is een belangrijke markt voor onze agrovoedingssector en het feit is dat deze markt nu moeilijker bereikbaar is. Mijn focus lag dus vooral op het beperken van de impact. Bovendien is het VK een netto-invoerder van agrovoedingsproducten waardoor er in het algemeen geen gat zal vallen door de producten die vanop de Britse markt niet langer een weg vindt naar de EU-27. Ik heb er overigens geen weet van dat Vlaamse bedrijven zouden uitwijken naar het VK ten gevolge van de Brexit, al kan ik me wel voorstellen dat bedrijven met een sterke export naar het VK overwegen om een hub op te richten daar, voor zover dat nog niet het geval is.

Om de impact van de Brexit op te vangen, zal Vlaanderen zo'n **200 miljoen euro** kunnen inzetten vanuit het **Brexit Adjustment Reserve**. We bekijken momenteel hoe we deze best kunnen inzetten. De Europese regelgeving voorziet dat dit moet gaan naar de meest getroffen sectoren.

Uit voorbereidende analyses is gebleken dat de **agrovoedingssector** potentieel één van de meest getroffen sectoren is. Dus een deel van die middelen ook aangewend kunnen worden om de sector te ondersteunen.

Voor wat betreft de **middelen die voorzien werden bij VLAIO** (50 miljoen) wordt het overgrote deel van de middelen toegekend aan bedrijven via verschillende steunkanalen. Daarnaast zijn er 3 miljoen euro extra middelen toegekend aan **VLAM** om promotie te voeren voor Vlaamse producten. Dit moet ten dele de moeilijkere toegang tot de Britse markt opvangen. Maar ik besef dat dit geen magische oplossing is. Promotie is een werk van lange adem dat niet altijd direct zijn vruchten afwerpt. De rest van de veerkrachtsteun, 30 miljoen euro, gaat naar **FIT** en zal via daar ook exporterende bedrijven in de ruime agro-voedingsketen ten goede komen.

Wat betreft het **banenverlies omwille van Brexit** heeft de Vlaamse overheid een studie laten opmaken door de KULeuven. In het scenario van een harde Brexit kwam deze studie tot de conclusie dat er ongeveer 4500 jobs verloren zouden gaan in de voedingssector en 1700 in de landbouwsector. De prognose van een zachte Brexit, waar we nu dus over spreken, sprak de studie over 6500 jobs in totaal in Vlaanderen. Er werd daarbij geen onderscheid gemaakt per sector. **Het banenverlies in de agrovoeding zal dus een heel stuk lager liggen**. Dat neemt niet weg dat we voor deze groep inderdaad oog moeten hebben met als doel hen zo snel mogelijk opnieuw aan een baan te helpen. Via opleiding en omscholing zal **VDAB** werknemers omkaderen om het aantal verloren jobs tot een minimum te beperken.

Verder waren er nog een paar vragen over bepaalde sectoren. Voor de vraag over de **vleessector** verwachten we vooral impact op de varkenssector en de pluimveesector gezien dit de grootste vleesexportstromen zijn naar het VK. Ze maken bijna 80% uit van onze vleesexport. De impact wordt in grote mate gereduceerd door de voorwaarden van het akkoord die ik eerder al schetste. Ik denk in ieder geval dat de sector goed op de hoogte is van de mogelijke impact. En deze sector gaat uiteraard een beroep kunnen doen op de ondersteuning die we voorzien via het Brexitaanpassingsfonds.

Voor de handel in **levende dieren en hun voortplantingsmateriaal** zullen de problemen gelijkaardig zijn als voor de rest van de agrovoedingsketen. Ook zij zullen te maken krijgen toegenomen formaliteiten aan de grens. Voor wat betreft de handel in raszuivere fokdieren en hun voortplantingsmateriaal, is het positief dat de Europese Commissie sinds januari 2021 de gelijkwaardigheid heeft erkend van het VK voor wat betreft de fokkerijreglementering. Omgekeerd erkent ook het VK de gelijkwaardigheid van de fokkerijreglementering in de Europese Unie en is handel van raszuivere fokdieren en hybride fokvarkens mogelijk richting het VK.

Wat betreft de **handel in sierteelt** levert de Brexit momenteel extra bureaucratie op. Producenten van siergewassen moeten nu een fytosanitair certificaat stoppen bij de uitvoer naar het VK. Om dit te bekomen moeten ze dit vooraf aanmelden bij het FAVV die dit moet controleren en waarvoor de producent moet betalen. Bijkomend zijn ook de voorwaarden waaraan de plantensoorten moet voldoen in bepaalde gevallen gewijzigd wat ook problemen met zich meebrengt. Bovendien is er voor bosbouwkundig teeltmateriaal de verplichting dat het vergezeld moet zijn van een document afgeleverd door het Departement Landbouw en Visserij en dat het voorzien moet zijn van een officieel etiket. Dit document komt bovenop het fytosanitair certificaat.

Wat betreft de **sanitaire en fytosanitaire vereisten** is de **federale overheid** bevoegd. Zij zal dus in de eerste plaats instaan voor de ondersteuning ten aanzien van bedrijven die willen uitvoeren naar het VK. **Vanuit Vlaanderen helpen we echter mee** aan het beschikbaar stellen van de relevante informatie. Daarom heeft het Departement Landbouw en Visserij heel wat **informatie gebundeld** op zijn website en wordt er doorverwezen naar de bevoegde instanties. Verder hebben mijn diensten al **contact gehad met het FAVV** over de aanpak die het federale agentschap hanteert. Dit kwam er nadat ik had gehoord van de vrees die er bestaat binnen vooral de sierteeltsector over een minder klantvriendelijke aanpak dan in pakweg Nederland. Uit het antwoord heb ik begrepen dat het FAVV al jaren werkt met een systeem waarbij de exporteur zelf verantwoordelijk is om de vereisten te kennen van het land waarnaar hij wil exporteren. De zaak wordt nu ook opgevolgd door de Brexitconsulent van VLAM. Samen met de sector en het FAVV zoeken ze naar werkbare oplossingen.

Tot vandaag zijn er in totaal een **20-tal vragen van bedrijven en sectororganisaties** in verband met de export naar het VK toegekomen bij **VLAM**. VLAM volgt dit verder zeer nauw op, want heel wat groothandels in het VK hebben eind vorig jaar nog grote voorraden aangelegd. Het is dus afwachten hoe de situatie de komende weken verder evolueert. Tegelijk bereidt de Brexitconsulent van VLAM momenteel ook samen met de sectororganisaties de **export van dagverse seizoensproducten** voor die de komende maanden pas zullen opstarten zoals de export van aardbeien en asperges.

De conclusie op vandaag is dat onze Vlaamse bedrijven goed voorbereid waren op de nieuwe situatie. We stellen evenwel vast dat heel wat Britse bedrijven wel in de problemen geraken. Zo werden in de media problemen gemeld met de export van Schotse zalm en varkensvlees richting het vasteland.

Het idee van de **green lanes** waar een vraag over gesteld werd, is een voorstel dat we kennen van het begin van de coronacrisis, toen EU-lidstaten de grenzen voor elkaar sloten en waardoor de voedselbevoorrading in het gedrang kwam. Dit voorstel was er om de interne markt overeind te

houden en te zorgen dat het voedsel kon blijven circuleren. Sinds de Brexit maakt het VK geen deel meer uit van de interne markt. Er wordt momenteel nauw opgevolgd door alle diensten of de grensovergangen vlot verlopen en welke bijkomende maatregelen nodig zijn om eventuele problemen op te lossen.

Tot slot was er nog de specifieke vraag over **Ierland**. Op dit moment hebben wij geen cijfers over de handel in landbouwproducten tussen het VK en Ierland en de gevolgen van de Brexit hierop. Het laat zich raden dat deze handel bijzonder belangrijk is en dat deze een knauw zal krijgen door Brexit, maar concrete data heb ik nog niet. Wat betreft de gevolgen op de handel tussen Vlaanderen en Ierland is het nog koffiedik kijken. Er was de vrees dat vooral het Iers rundsvlees dat normaal naar het VK gaat zijn weg zou vinden naar het Europese vasteland. Nu we met een zachte Brexit zitten, is het onduidelijk of die vrees terecht is.

Voor **visserij** heb ik de meeste vragen al meegenomen in mijn eerdere presentatie over het Brexit-akkoord.

- Wat betreft de vraag over de eerstvolgende visserijministerraad op 25 januari: Momenteel is de precieze "format" van deze digitale Raad nog niet helemaal duidelijk. Dit wordt nog volop besproken met andere lidstaten en de Commissie. Het proces van de vaststelling van de vangstmogelijkheden wordt nu immers grondig herzien:
    - Vroeger waren de meeste bestanden die van belang zijn voor de Vlaamse vloot, bestanden die enkel door de EU werden beheerd. Hierdoor kon ik tijdens de decemberraad bepaalde prioriteiten direct onderhandelen met de Commissie en andere lidstaten.
    - In de toekomst zijn de meeste van onze bestanden gedeeld ofwel met het VK ofwel met Noorwegen. Het is de Commissie die onderhandelt met derde landen voor de vaststelling van de vangstmogelijkheden. Dit onder bevoegdheid van een mandaat van de Raad.
    - Belangrijke aandachtspunten voor mij zijn alvast de mogelijke "verstikkingssoorten" in het kader van de aanlandplicht; de herstelmaatregelen voor de kabeljauw in de Noordzee en de Keltische Zee; de quota ruil met het VK - waarbij het mechanisme om ruilen mogelijk te maken in het jaar nog volledig moet worden bepaald; enz...

- Wat betreft mogelijke bijsturingen inzake het beleid rond aqua-en marecultuurbeleid: hier volgen we de ingeslagen weg. Er wordt een nieuw strategisch plan voor aquacultuur opgemaakt, in samenwerking met de leden van de Strategische Stuurgroep voor Aquacultuur.

Collega's,

Ik hoop dat ik met deze uiteenzetting al uw vragen beantwoord heb en dat jullie nu een goed beeld hebben van wat het resultaat is en hoe ikzelf en mijn diensten de situatie op de voet opvolgen. Ook op Europees niveau wordt kort op de bal gespeeld overigens. Een goed voorbeeld hiervan is het overleg dat ik vanochtend nog gehad heb met de Europese Commissaris Sinkevicius en met Mr Barnier en de meest betrokken lidstaten om een stand van zaken op te maken over de situatie in de visserijsector.